

<https://doi.org/10.28925/2311-259x.2023.4.5>
УДК 821.111-3.09:316.367.7

Андрій Михайлюк

Київський університет імені Бориса Грінченка
вул. Левка Лук'яненка, 13Б, Київ, 04212, Україна
 <https://orcid.org/0000-0002-7760-8175>
a.mykhailiuk.asp@kubg.edu.ua

ХУДОЖНЯ РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ СЕКСУАЛЬНОСТІ Й ІДЕНТИЧНОСТІ У КВІР-РОМАНІ ОУШЕНА ВАНґА «ON EARTH WE'RE BRIEFLY GORGEOUS»

Актуальність дослідження зумовлена потребою в літературній інтерпретації унікального досвіду дискримінованих груп (сексуальних та етнічних меншин) в азійсько-американській квір-літературі. Предметом дослідження є репрезентації травматичного досвіду, що впливає на формування різних виявів сексуальності й ідентичності. Метою розвідки є вивчення взаємозв'язку художньої репрезентації досвіду сексуальності й формування ідентичності у квір-прозі на матеріалі роману О. Ванґа «On Earth We're Briefly Gorgeous». Для досягнення мети було використано методологію гендерних і квір-студій, основи постколоніальних студій і кроскультуралізму.

У результаті дослідження було виявлено, що квір-проза — це термін, який виник із літературного дискурсу й практик квір-авторів/-ок і містить певні художні ознаки; охарактеризовано вияви сексуальності й ідентичності як характеротворчі фактори персонажів роману Ванґа. Окреслено особливості самоідентифікації головного персонажа Літл Доґа — підлітка в'єтнамсько-американського походження та процес його становлення як частини квір-спільноти. Епістолярний жанр та автобіографічність тексту Ванґа підкреслюють тісний взаємозв'язок сексуального досвіду і процесу формування ідентичності протагоніста. Аналіз фрагментів роману дає змогу зрозуміти виклики та складнощі у виявах сексуальності й ідентичності головного персонажа через дискримінацію з боку сім'ї та соціуму. Знищення, образи, несприйняття впливають на формування Літл Доґа як особистості, проте не перешкоджають йому здійснити внутрішню революцію, відчутти благополуччя та здобути впевненість у дорослому віці (у фіналі роману). Зважаючи на результат, досліджені вияви сексуальності й ідентичності в азійсько-американській квір-прозі сприятимуть розумінню та поширенню концепцій толерантності й різноманіття, більш ґрунтовному аналізу художніх текстів, що належать до літератури етнічних і сексуальних меншин, які довгий час вважалися маргіналізованими.

Ключові слова: квір-роман; сексуальність; ідентичність; травма; квір-проза США; гей-роман; дискримінація.

Досліджувана тема актуальна, оскільки зумовлена потребою літературної інтерпретації унікального досвіду, зокрема сексуальності й ідентичності маргіналізованих груп суспільства (осіб ЛГБТКІА+ та *non-white*). Тривалий час американські художні тексти містили переважно проблематику, притаманну лише гетеронормативним представникам/-цям білої раси. Проте сучасна література США відтворює широкі суспільні зміни, які ініціювала літературна спільнота, щоб посилити видимість історично стигматизованих груп людей. Розвиток глобалізації, поширення концепту толерантності та зміни соціально-політичного клімату сприяють написанню й підтримці художніх творів, які репрезентують проблеми різних соціальних, часто упосліджених груп. Оскільки квір-особи й етнічні меншини і досі піддаються різним виявам дискримінації (расизму, ксенофобії, гомофобії тощо), саме такий травматичний досвід стає лейтмотивом значної частини текстів літературної спадщини США ХХІ століття.

Дебютний епістолярний роман Оушена Ванґа «On Earth, We're Briefly Gorgeous»¹ (2019) є розповіддю про формування ідентичності й сексуальності головного персонажа американсько-в'єтнамського походження. Твір отримав визнання в американській спільноті ЛГБТКІА+ та потрапив до рейтингу бестселерів видання *The New York Times*, що спонукає до ретельної інтерпретації роману з академічної перспективи.

О. Ванґ — американський поет і прозаїк в'єтнамського походження, неодноразовий стипендіат і переможець літературних премій (*The Pushcart Prize*, *The Mark Twain American Voice in Literature*, *Digital Book World: Best Book*). Роман Ванґа належить до взірців квір-прози, яким притаманно висвітлювати проблематику сексуальних меншин. Ванґ насичує свій текст біографічними елементами, оскільки там зображені події, з якими йому довелося стикатися як представнику

¹ «У світі ми прекрасні лиш на мить» (тут і далі переклад з англійської мови мій. — А. М.).

нетрадиційної сексуальної орієнтації. Сам Ванг є іммігрантом, частиною спільноти ЛГБТКІА+ (що є важливим для класифікації творів автора як квір-прози) та практикуючим дзен-буддистом.

Його художній текст висвітлює унікальний досвід американців в'єтнамського походження і травми, які проживали більшість представників/-ць репресованих груп. Специфіка епістолярного роману уможливує занурення у внутрішній світ персонажів/-ок твору, сприяє розумінню їхньої мотивації, сексуального досвіду та дорослішання. Як правило, епістолярні романи написані від першої особи, що створює тісний зв'язок між персонажем/-кою та читачем/-кою. Жанрова належність тексту сприяє вербалізації інтимних думок, емоцій і почуттів. Таким чином, читацька аудиторія може переживати автентичний і заглиблений у себе ґештальт персонажів/-ок.

Стан розробки проблеми. В американському літературознавстві аспекти сексуальності й ідентичності досліджують Девід Л. Ленг у праці «Racial Castration: Managing Masculinity in Asian America» (2001); Дж. Віллануева аналізує репрезентації маскулінності азіато-американців у мистецькій площині («This is How I Fight»: The Evolution of Masculinity within Contemporary Depictions of Asian American Men, 2023); С. Абубакар, М. Балаев та Дж. Петерсон вивчають особливості зображення травми в американській новелістиці; Дж. Стейн у доробку «American Literary History and Queer Temporalities» (2013) досліджує те, як вияви сексуальності впливають на літературний дискурс. Наукові доробки зазначених дослідників/-ць є фундаментальними для розвитку і азіатсько-американської літератури, і квір-студій. Також важливо зазначити, що різні аспекти квір-роману «On Earth, We're Briefly Gorgeous» неодноразово було досліджено в літературних розвідках, таких як «Memory as a Second Chance: An Intersectional Reading of On Earth We're Briefly Gorgeous» (2022), «A Mask to be Visible? — Language and Authenticity in Ocean Vuong's Novel On Earth We're Briefly Gorgeous» (2022) та «Coming-of-age narratives in American literature. Ocean Vuong's On earth we're briefly gorgeous» (2021). Автори/-ки в зазначених статтях аналізували такі аспекти роману, як пам'ять (історична і колективна), лінгвістичні особливості й автентичність (особливості в'єтнамської культури), етапи та процес дорослішання головного персонажа у творі тощо.

Метою розвідки є вивчення взаємозв'язку художньої репрезентації досвіду сексуальності й формування ідентичності у квір-прозі на матеріалі роману Ванга «On Earth, We're Briefly Gorgeous», зокрема особистісні й колективні травми персонажів/-ок і їх літературні інтерпретації у творі. Відповідно до поставленої мети **завданнями статті** є: 1) визначити квір-прозу та її художні ознаки в контексті азіатсько-американської літератури; 2) обґрунтувати вияви сексуальності й ідентичності крізь призму травматичного

досвіду, який є іманентною частиною квір-прози США ХХІ століття; 3) ретельно прочитати роман Ванга в контексті сімейно-мігрантського досвіду та належності до квір-спільноти; 4) окреслити та обґрунтувати характеристики сексуальності й ідентичності протагоніста в'єтнамсько-американського походження.

Методи: за допомогою підходів **гендерних студій** (таких як глобальний і соціокультурний) та **квір-студій** досліджуються компоненти сексуальності у творі, а також аспекти маскулінності й фемінності та їх художня інтерпретація в координатах квір-тексту. Застосування основ **постколоніальних студій** розкриває унікальний досвід протагоніста-мігранта в'єтнамського походження, а саме — проблеми національної та культурної ідентичностей в США (у часи завершення В'єтнамської війни). Насамкінець за допомогою методу **кроскультуралізму** аналізуються класові, міжкультурні, міжрасові виміри роману, зокрема їх кореляція з менталітетом суспільства.

Для написання статті було використано наукові доробки з питань травми та її інтерпретації в літературі, зокрема особливості квір-літератури (Р. Вондер і Стейн Дж. А.). З урахуванням природи культурних, національних і сексуальних ідентичностей було використано наукові розвідки з психології (питання дискримінації і травми в'єтнамських мігрантів і біженців — І. Кім та інші; вплив гомофобних епітетів на квір-спільноту — Ф. Фасолі та інші) та маскулінності (еволюція маскулінності азіатсько-американських чоловіків у сучасному мистецтві — Дж. Віллануева).

Завдяки зближенню країн і взаємообміну в галузях технологій, економіки, культури поняття толерантності поширилося й на етнічні та сексуальні меншини. Через плінність і трансгресію цінностей суспільства (інклюзії й толерантності до меншин) формуються громади за певними соціальними ознаками (наприклад, спільнота ЛГБТКІА+). З'являються перші представники/-ці репресованих груп у галузі культури — персонажі художніх творів у літературі. Відповідно транслювався досвід квір-персон та осіб *non-white* у романах, есе, повістях, оповіданнях, мемуарах тощо. Таким чином, у літературі США зародилися нові жанри та форми, і серед них — квір-проза.

Р. Вондер стверджує, що тривалий час західноамериканські культурні й літературні студії фокусувалися на питаннях гендеру, статі та сексуальності, оскільки це є основою квір-думок, таких як гомосоціальність чи гендерна трансгресія (2018, р. 65). Активно розпочалися дослідження питань репрезентації квірингу² в літературі. Термін квір-проза виник із літературного дискурсу та практик квір-авторів/-ок. Тобто немає однієї загальноприйнятої дефініції, яку ввели дослідники/-ці чи науковці/-иці цього напрямку.

² Квіринг (похідне від англійського слова *queer(ing)*) — метод, що виник у квір-теорії для опозиції гетеронормативності як домінантній сексуальності в художніх текстах.

Проте такі терміни, як *квір-проза*, *квір-література*, *гей-роман* тощо, активно використовуються в дискурсі сучасного американського літературознавства. Безпосередньо явище квір-прози містить художні особливості, виміри й інтерпретації, що утворюють і формують саме поняття. Тому можливо окреслити загальні художні ознаки, які притаманні цьому феномену:

– **формування сексуальності як лейтмотив** (до цього аспекту відносять сексуальну і гендерну ідентичності, сексуальну орієнтацію, гендерні ролі тощо);

– **відмова від традиційних норм** (нерідко квір-література містить занадто реалістичні та контраверсійні образи героїв/-нь твору чи сюжетні лінії, що формує суперечливу рецепцію таких художніх текстів);

– **нелінійна оповідь** (часто зустрічаються нелінійна структура оповіді, фрагментарність тексту, прийом потоку свідомості тощо).

Проте чи достатньо цих характеристик для класифікації того чи іншого художнього твору як квір-прози? Блекборн та інші вважають, що твір, у якому розкрито тему сексуальності чи присутні головні персонажі/-ки з флюїдною / мінливою сексуальністю, не стає автоматично взірцем квір-літератури (Blackburn et al., 2015). Дослідники/-ці продовжують думку, що для такої жанрової належності художній текст спочатку повинен бути «ЛГБКТІА+-інклюзивним», а вже тоді класифікуватися як квір-роман (Blackburn et al., 2015). Але який перелік ознак, вимірів чи факторів повинен враховуватися при такому жанровому розподілі — не визначено. Тож термін квір-проза потребує, як і його художні виміри, унормування та більш комплексного дослідження.

Провідну роль відіграють автори/-ки квір-прози та їх самоідентифікація. Чимало письменників/-ць, які не відносять себе до ЛГБКТІА+, є частиною дискурсу квір-літератури. Досвід пржиття травм і розуміння викликів, що постають перед квір-персонажами, є унікальними. Дж. Пруїтт у своїх педагогічних розвідках про викладання ЛГБТ-літератури та її канонічність зазначає, що деякі освітяни відмовляються вносити в список навчальної квір-літератури тексти, написані гетероавторами/-ками, «навіть якщо самі творці є добрими людьми з правильними переконаннями» (2016, р. 101).

У контексті сучасної американської літератури квір-проза є невід'ємною її складовою. Дж. А. Стейн стверджує, що сексуальність впливає не лише на літературні сюжети минулого — на біографічні, історичні чи соціологічні деталі, — а й на те, як вони сприйматимуться в майбутньому (2013, р. 867). Методологія квір-студій вплинула не лише на розвиток сучасної прози США (помічаємо стрімкий розвиток жанру квір-прози), а й на переосмислення художніх творів попередніх епох американської літератури, оскільки їй властиво:

– впливати на літературну традицію США експериментальним чином;

– репрезентувати ЛГБКТІА+, містити соціально-політичний підтекст;

– ставити під сумнів гетеронормативність у художніх текстах.

Усе частіше дослідники/-ці в галузі літератури концентрують увагу на зображенні травми в художніх текстах (Т. Гундорова, П. Горностаї, К. Карут, Ш. Фельман та ін.). Як стверджує Дж. Петерсон, за останні 30 років зростає кількість літературознавчих досліджень теорії травми, концентрується увага на взаємозв'язку між покліканням, травмою і стражданнями (2021, р. 243). Одним зі способів дослідження цих аспектів є аналіз досвіду проживання і проговорення травматичного минулого персонажів художнього твору. Наприклад, в аналізі використаних методів авторами/-ками для літературної інтерпретації страждань було виявлено такі закономірності:

– пейзажні описи здебільшого символізують наслідки травм і спогадів;

– та чи інша локація, зображена в художньому тексті, трактується як місце, що формує досвід і сприйняття світу головного персонажа (Balaev & Satterlee, 2012, р. 15).

Загальноприйнято, що травма — міждисциплінарне явище, яке зародилося в галузі психології та гуманітарних наук (Abubakar, 2017, р. 119). Дослідниця доповнює думку, що поняття травми також було теоретизоване і в літературному дискурсі. Усі людські переживання, з-поміж них і різновиди травм, зображені в літературі й перебувають у взаємозв'язку з реальним світом у вигляді художніх засобів; вони — це тіньова частина оповідей, що розповідають про історію, мемуари, муки та страждання письменників/-ць або персонажів/-ок (Abubakar, 2017, р. 119).

Припускаємо, що сповідальний характер оповіді уможлиблює дослідження травматичного минулого протагоніста та/або інших персонажів. Таке припущення сприяє використанню терапії проговорення як дієвого інструменту опрацювання травм, репрезентованих у художніх текстах. У літературних всесвітах внутрішні роздуми й переживання персонажів/-ок щодо особистісних і колективних травм здебільшого піддаються терапії проговорення. За допомогою опрацювання страждань, природи та чинників їх походження може відбутися внутрішня резолюція, що є важливою складовою психічного благополуччя.

«On Earth, We're Briefly Gorgeous» є епіцентром травм і самоідентифікації. Художні репрезентації колективного та особистісного травматичного досвіду, який проживають персонажі твору, формують тісний зв'язок між сексуальним дослішанням і формуванням особистості. Окрім того, жанрова належність твору до епістолярію сприяє глибшому вивченню інтимності як компонента сексуальності. У випадку роману Ванга це листи головного персонажа Літл Дога, адресовані його

матері. Хоча мати як адресатка листів не може їх прочитати через незнання англійської мови, Ванг, здається, навмисно використовує цей художній прийом для трансгресії інтимного досвіду.

Стисла характеристика твору Ванга «On Earth, We're Briefly Gorgeous» така: це сповідь 33-річного Літл Дога про інтимні переживання в дитячому та підлітковому віці у формі листів до своєї матері. Епістолярна канва твору робить його більш відвертим та інтимним. У квір-романі репрезентовано чимало кількості травм, деякі з них поділяються на індивідуальні, а решта є колективними. Чинники, що формують травматичний досвід, який зображено в романі, можна розділити на такі категорії:

– **дискримінація з боку суспільства** (Літл Дог і його сім'я є етнічними в'єтнамцями, які живуть у США в часи завершення В'єтнамської війни);

– **фізичний і ментальний аб'юз**³ (із боку сім'ї головного персонажа та соціуму);

– **становлення сексуальності й ідентичності** (як квір-особа монголоїдної раси, Літл Дог переживає внутрішню кризу щодо цих аспектів ідентифікації впродовж сюжетної лінії роману);

– **посттравматичний стресовий розлад** (матір Роуз і бабуся Лен страждають на ПТСР через досвід В'єтнамської війни).

Наративна система роману Ванга не є унікальною: його предтечею вважаємо скетч Джамайки Кінкейд «Дівчина» (1978). Обидва літературні твори використовують другу особу однини як фокалізацію. Крім того, обоє Ванг і Кінкейд є представниками/-цями етнічних меншин; у зазначених творах висвітлено теми становлення ідентичності, етнічного походження й культурної належності, де центральними є стосунки головного/-ї персонажа/-ки з матір'ю. Ретроспекція є важливим компонентом і складником обох текстів.

Так, у романі оповідач розмірковує про відомого американського гольфіста Тайгера Вудса в розмові перед телевізором: «Why do they say black? <...> His mom is Taiwanese, I've seen her face, but they always say black. Shouldn't they at least say half yellow?»⁴ (Vuong, 2021, p. 42). Цими роздумами Літл Дог⁵, він же й наратор, підкреслює недорепрезентацію людей азійського походження в публічній площині. Тайванське коріння Т. Вудса часто замовчується і не сприймається релевантним, таким, що заслуговує на згадку в біографічних описах спортсмена.

³ У перекладі з англійської мови — «насилля, знущання». Термін значно поширений у сучасній психологічній практиці й українській медіакультури.

⁴ «Чому вони кажуть темношкірий? <...> його мама — тайванка, я бачив її обличчя, але вони завжди оголошують його "темношкірим". Чи не варто їм принаймні сказати напівжовтий?»

⁵ У перекладі з англійської мови «Маленький песик»; прізвисько протагоніста, яке використовує його сім'я. Містить символізм, що стосується характеру та ідентичності головного персонажа.

Звідси і витікає один із лейтмотивів твору — національна й культурна ідентичності. Особливість такого самопізнання оповідача полягає в тому, що воно відбувається крізь образ матері, на що автор натякає на початку розповіді: «But that act (a son teaching his mother) reversed our hierarchies, and with it our identities, which, in this country, were already tenuous and tethered»⁶ (2021, p. 8). Головний персонаж розуміє, що незважаючи на складність і відчуженість у стосунках із матір'ю Роуз, зв'язок дитини з мамою — вічний та безперервний. Цікавим є те, що такий вид взаємодії було описано у творчості інших азійсько-американських авторів/-ок, а саме Емі Тан. У романі «The Joy Luck Club» одним із лейтмотивів є складність взаємин матері й дочки з огляду на культурну відмінність і конфлікт поколінь. Сама Емі Тан в інтерв'ю *New York Times* зазначає: «Коли я писала роман, то робила це для своєї матері і для себе, <...> я хотіла, щоб вона знала мою думку про Китай і життя в цій країні» (Lew, 1989).

Літл Дог розпочинає роздуми про власну ідентичність з осмислення свого імені, яке набуває у в'єтнамській національній традиції форми захисту. На певному етапі протагоніст усвідомлює, що відчуває себе неповноцінно, коли розмовляє нерідною мовою. Він зазначає: «I took off our language and wore my English, like a mask...»⁷ (2021, p. 29). Така художня трансформація свідчить про належність художнього тексту до немейнстрімної літератури.

Наступний провідний мотив квір-роману «On Earth, We're Briefly Gorgeous» — це мотив війни та її наслідків. У творі цитується Генерал повітряних військ США, де він коментує плани щодо бомбардування в'єтнамських земель: «...back into the Stone Ages. To destroy a people, then, is to set them back in time»⁸ (2021, p. 49). США планували випустити таку кількість ракет на північні землі В'єтнаму, яка б перевищила кількість ракет, застосованих у Другій світовій війні.

До того ж тема іншості виражена мотивом міграції через риторичне запитання, яке повторюється і дещо модифікується у творі: «What is a country but a borderless sentence, a life?» (2021, p. 11). Іншими словами, протягом усієї розповіді Літл Дог намагається сформулювати й осмислити свої національну і культурну ідентичності та досягнути причини соціальної дискримінації його і його сім'ї. З огляду на те, що події в романі розпочинаються в часи завершення В'єтнамської війни, чимало етнічних в'єтнамців/-ок примусово мігрували до США. Саме це і є основним чинником

⁶ «Але ця ситуація (син повчає свою матір) змінила наші ієрархії, а разом із тим — нашу ідентичність, яка в цій країні вже і так була хиткою й зв'язаною».

⁷ «Я зняв із себе нашу мову і одягнув англійську, наче маску».

⁸ «Повернення у кам'яний вік. Знищити народ, що означає б повернути його назад у часі».

⁹ «Що таке країна, як не безкордонне ув'язнення — життя?»

того, чому ця етнічна група людей довгий час була негативно репрезентована.

У наукових доробках про травму, дискримінацію та психологічний стрес серед в'єтнамських біженців і мігрантів зазначається:

Хоча досвід травми є вирішальним для розуміння досвіду травми біженців з В'єтнаму, проте він може обмежити наше розуміння досвіду саме в'єтнамських мігрантів, <...> оскільки кількість населення в'єтнамців/-ок (у США) продовжує зростати, а наслідки постміграційних викликів, таких як постміграційна травма та расова дискримінація, не повинні ігноруватися. (Kim et al., 2018, p. 391)

Це роз'яснення є важливим для розвідки, оскільки в тексті репрезентовані обидва травматичні досвіди пережитого: Літл Дог — хлопчик-мігрант, який намагається самоідентифікуватися (з погляду своєї національної та сексуальної належності), і його бабця Лен і матір Роуз — біженки, які страждають на ПТСР, покинули рідні землі в пошуках безпеки. Хоча з боку суспільної площини їм доводиться піддаватися схожим проявам дискримінації (знуцанням, образливим порівнянням чи коментарям, стереотипізації тощо), їхній травматичний досвід різниться, оскільки він сформований на основі відмінних чинників.

Характеротворчим для головного персонажа є образ бабусі Лен, оскільки, крім досвіду мігрантської адаптації, їй доводиться боротися з горем (через втрату коханого) та страждати на ПТСР, який виявляється в нічних жахах, емоційній нестабільності, ізолюваності від суспільства й т. ін. Незважаючи на зазначені проблеми, Лен бере участь у вихованні онука, розповідає жарти і навіть закладає феміністичні ідеї: «How, as a young woman living in a wartime city for the first time with no family, it was her body, her purple dress, that kept her alive¹⁰» (2021, p. 22). Протагоніст натякає читачеві/-ці на те, що Лен доводилося займатися проституцією для того, щоб вижити в тогочасних умовах.

Вияви сексуальності головного персонажа, а саме — сексуальної орієнтації, є провідними компонентами формування особистості Літл Дога. Зі спогадів наратора ми дізнаємося, що змалку його виховували без стереотипних уявлень: «As I played with my dolls and toy soldiers...¹¹» (2021, p. 22), — тут також можна помітити елементи іронії, оскільки в гендерній традиції ляльки є ознакою фемінності, а іграшкові солдатики можуть містити більш глибокий контекст для Літл

Дога, враховуючи його особистий і сімейний травматичний досвід.

Головний персонаж почав усвідомлювати викилики, які постануть у його історії становлення та дорослішання. Через суспільні стандарти й неприйняття різновиду сексуальностей Літл Дога доводилося страждати і звинувачувати себе в іншості. Після першого сексуального досвіду з товаришем Тревором він відчував провину через свою ідентичність:

Trevor being who he was, raised in the fabric and muscle of American masculinity, I feared for what would come. It was my fault. I had tainted him with my faggotry, the filthiness of our act exposed by my body's failure to contain itself¹². (2021, p. 148)

Упродовж розповіді неодноразово використовується слюрі, який є образливим для представників/-ць квір-спільноти. Хоч сам термін і вживаний серед спільноти ЛГБТКІА+, проте з уст гетеросексуальних вважається образою і виконує дегуманізуючу функцію. Фасолі Ф. та інші стверджують, що гомофобні епітети — це більше ніж загальноприйняті лайливі слова, оскільки вони є маркером відхилення, а їхня особлива природа спонукає гетеросексуалів/-ок дегуманізуватися і триматися на відстані від квір-осіб (2015, p. 245). Промовистим є діалог Тревора з Літл Догом, де перший заперечує свої бажання: «Please tell me I am not, he said, I am not a faggot. Am I? Am I? Are you?¹³» (2021, p. 22). Лиш із цієї репліки можна припускати, що тут слюрі вживається для позначення чогось сороміцького та негативного.

У традиційній системі стосунків Літл Дог виконує сабмісивну функцію в стосунках із Тревором. Такий тип людей часто характеризують як «слабких і залежних». Проте Дж. Меттью Вілламуєва у своїх розвідках про репрезентацію маскулінності азійсько-американських чоловіків у сучасному мистецтві зазначає, що квір-маскулінність Літл Дога не є слабкою чи сабмісивною, але його чуйність і вміння співпереживати допомогли йому вижити (2023, p. 8).

Припускаємо, що саме бажання головного персонажа залишатися вірним собі та своїй ідентичності робить його «більш мужнім», ніж стереотипно маскуліних персонажів. Уже будучи 33-річним, Літл Дог завершує написання листа і проживає сімейне життя з чоловіком. Йому вдалося віднайти сенси, пропрацювати травми і самоідентифікуватися. Наприкінці оповіді О. Ванг ділиться з читачкою аудиторією мораллю, у якій обіграно і назву квір-роману: «Щоб стати

¹⁰ «Як у ті часи їй вдалося покинути чоловіка зі шлюбу за домовленістю? Як молодій жінці, яка вперше жила у місті без сім'ї, де відбувалася війна, вдалося вижити завдяки фіолетовій сукні?»

¹¹ «Коли я грався зі своїми ляльками й іграшковими солдатами...»

¹² «Знаючи Тревора, який вихований з плоті та м'язів американської маскулінності, я боявся, що може щось трапитися. Це моя провина, я заплямував його своїм п*дарством, брудністю свого вчинку, бо моє тіло не змогло втримати себе».

¹³ «Будь ласка, скажи, що я не, — промовив він, — що я не п*дарас. Я такий? Я такий? А ти такий?»

прекрасним, тебе мають побачити, але бути побаченим — загрожує тобі бути впольованим» (2021, р. 173).

«On Earth, We're Briefly Gorgeous» — це квір-роман із біографічними елементами, що містить чимало мотивів і репрезентує різні вияви сексуальності й ідентичності. У статті було окреслено ознаки квір-прози та з'ясовано, що цей термін виник із практик квір-авторів/-ок. Проаналізовано травматичний досвід головного персонажа — Літл Доґа — та його сім'ї, що безпосередньо вплинуло на художню репрезентацію сексуальності й ідентичності у творі. Основні мотиви роману — це мотив війни, ідентичності (культурної й національної), сексуальності, зокрема — виявів сексуальної орієнтації. Аналіз зазначених аспектів дав змогу глибше розуміти виклики, які постають перед соціальними меншинами (і етнічними, і сексуальними); усвідомити, що зазначеним соціальним групам (мігрантам/-кам в'єтнамського походження та представникам/-цям ЛГБТКІА+) доводиться проживати комплексний досвід, який є унікальним і малодослідженим у літературних розвідках. Окрім того, незважаючи на стрімку трансгресію цінностей соціуму, представники/-ці квір-спільноти й досі піддаються образливій лайці (слюрам), що зображено в романі Ванґа та описано в доробку. Важливо зазначити, що наприкінці оповіді Літл Доґ віднайшов себе, усвідомив не тільки складність викликів ідентичності мігранта, представника сексуальних меншин, а й те, як віднайти благополуччя, бути прийнятим оточенням і залишитися вірним собі.

References (translated and transliterated)

- Abubakar, S. (2017). Art as Narrative: Recounting Trauma through Literature. *IRA-International Journal of Management & Social Sciences*, 8(1), 118–123. <https://doi.org/10.21013/jmss.v8.n1.p13>
- Balaev, M., & Satterlee, M. (2012). *The Nature of Trauma in American Novels*. Northwestern University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctv4cbg44>
- Blackburn, M. V., Clark, C. T., & Nemeth, E. A. (2015). Examining queer elements and ideologies in LGBT-Themed literature. *Journal of Literacy Research*, 47(1), 11–48. <https://doi.org/10.1177/1086296x15568930>
- Fasoli, F., Paladino, M. P., Carnaghi, A., Jetten, J., Bastian, B., & Bain, P. G. (2015). Not “just words”: Exposure to homophobic epithets leads to dehumanizing and physical distancing from gay men. *European Journal of Social Psychology*, 46(2), 245. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2148>
- Kim, I., Keovisai, M., Kim, W. et al. (2019). Trauma, Discrimination, and Psychological Distress Across Vietnamese Refugees and Immigrants: A Life Course Perspective. *Community Ment Health J*, 55, 385–393. <https://doi.org/10.1007/s10597-018-0268-2>
- Lew, J. (1989, July 4). How Stories Written for Mother became Amy Tan's best seller. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/1989/07/04/books/how-stories-written-for-mother-became-amy-tan-s-best-seller.html>
- Peterson, J. (2021). 11. *Narrating Our Wounds: Trauma, Literature and Vocation*. In *Edinburgh University Press eBooks*. Edinburgh University Press. <https://doi.org/10.1515/9781474490023-014>
- Pruitt, J. (2016). LGBT Literature Courses and Questions of Canonicity. *College English*, 79(1), 101. <https://www.jstor.org/stable/44075156>
- Stein, J. A. (2013). American Literary History and Queer Temporalities. *American Literary History*, 25(4), 867. <https://doi.org/10.1093/alh/ajt043>
- Villanueva, J. M. V. (2023). “This is How I Fight”: The Evolution of Masculinity within Contemporary Depictions of Asian American Men. *CONCEPT Interdisciplinary Journal of Graduate Studies*, 46.
- Vuong, O. (2021). *On earth we're briefly gorgeous: A Novel*. Penguin.
- Wander, R. (2018). “Queer.” *Western American Literature*, 53(1), 65. <https://doi.org/10.1353/wal.2018.0026>

Andrii Mykhailiuk

Borys Grinchenko Kyiv University, Ukraine

ARTISTIC REPRESENTATION OF SEXUALITY AND IDENTITY IN OCEAN VUONG'S QUEER NOVEL “ON EARTH WE'RE BRIEFLY GLORIOUS”

The relevance of the study is determined by the need for a literary interpretation of the unique experience of discriminated groups (sexual and ethnic minorities) in Asian-American queer literature. The subject of the study is the representation of a traumatic experience that affects the shaping of various types of sexuality and identity. The purpose of the research is to study the relationship between the artistic representation of the experience of sexuality and the shaping of identity in queer prose based on the material of Vuong's novel “On Earth We're Briefly Gorgeous”. The goal was achieved by using the methodology of gender and queer studies, the basics of postcolonial studies and cross-culturalism.

As a result of the research, it was found that queer prose is a term that arose from literary discourse and practices of queer authors, and contains certain artistic features; the manifestations of sexuality and identity as character-forming factors of the main characters of Vuong's novel are characterized. The peculiarities of the self-identification of the main character Little Dog, a Vietnamese-American teenager, and the process of becoming part of the queer community are outlined. The epistolary genre and autobiographical nature of Vuong's text emphasize the close relationship between sexual experience and the process of the protagonist's identity formation. The analysis of certain excerpts of the novel allows to understand the challenges and difficulties in the portrayal of sexuality and identity of the main character due to discrimination, both by family and society. Bullying, insults, and non-acceptance affect the formation of Little Dog as a person but do not hinder his self-discovery, well-being and gaining confidence in adulthood (in the novel finale). Considering the result, the explored manifestations of sexuality and identity in Asian-American queer prose will contribute to the spreading of concepts of tolerance and diversity; to a more thorough study of

artistic texts related to the literature of ethnic and sexual minorities, which have been considered marginalized for a long time.

Keywords: queer novel; sexuality; identity; trauma; US queer fiction; gay novel; discrimination.

Стаття надійшла до редколегії 14.06.2023